ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Δραχμὰς 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Φρ. Χρ. 8

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 93

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10
Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ" ΑΘΗΝΑΣ
Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἀπριλίου 1908

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΖΩΤΙΚΑ

Ἐργολαβία δίκης. — Δικηγορικὰ δικαιώματα.

Ἐν ΧΑΛΚΙΔΙ, τῇ 16 Ἀπριλίου.

Κύριε Συντάκτα,

Ἡ ἰδέα τῆς «Δικαιοσύνης» τοῦ νὰ ὑποβάλῃ ζητήματα ἀμέσως ἐνδιαφέροντα τοὺς δικηγόρους καὶ νὰ προκαλέσῃ γενικωτέραν καὶ ἐλευθέραν ἐπ' αὐτῶν συζήτησιν, πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι δὲν εἶνε ἀτυχής.

Κατὰ πόσον εἶνε καὶ σκόπιμος, τοῦτο δὲν εἶνε τοῦ παρόντος, θὰ κριθῇ δὲ, κατ' ἐμὲ, οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, διότι δὲν πιστεύω ὅτι ὑπὸ τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς κοινοβουλευτικῶς ζῶμεν ὑπάρχει ἐλπὶς τὰ ὦτα τῶν δυναμένων νὰ καταστῶσιν ὡς ἐκ θαύματος εὐαίσθητα, ἀλλ' ἐκ τῆς συμμετοχῆς ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων εἰς τὴν συζήτησιν, ἥτις, ἐπίσης κατ' ἐμὲ, πρέπει νὰ εἶνε ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὰς φαινομενικὰς ἐκείνας σοφίας, μὲ τὰς ὁποίας—ἃς τὸ ὁμολογήσωμεν—πρὸ πάντων ἡμεῖς οἱ δικηγόροι, παραγεμίζομεν καὶ τὴν ἁπλουστάτην ἀκόμη ἔννοιαν.

Καὶ ἤδη ἐπὶ τὰ ζητήματα.

Τὸ πρῶτον ἀφορᾷ τὴν περίφημον ἐργολαβίαν δίκης, περὶ τῆς ὁποίας τὸ τόσον αὐστηρὸν 145 ἄρθρον τοῦ Ὀργανισμοῦ.

Τὸ ζήτημα, ὡς καὶ ὑμεῖς παρετηρήσατε, εἶνε οὐχὶ ἂν ἐπιτρέπεται, ἀλλὰ ἂν ὀρθῶς δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐργολαβία δίκης. Ἡ ἱστορία εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι πολὺ ὀλίγον θὰ μᾶς ὠφελήσῃ εἰς τὴν μόρφωσιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς γνώμης, διότι αὕτη ἔσχε περιόδους, κατὰ τὰς ὁποίας καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀμοιβὴ πρὸς τὸν δικηγόρον ἐθεωρεῖτό τι ὑποβιβάζον τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, τοιαύτη δὲ ἡ περίοδος τοῦ μακαρίτου Κιγκίου νόμου, ὅπως ἔσχεν ἄλλας καὶ μεταγενεστέρας ἀλλὰ καὶ προγενεστέρας περιόδους, καθ' ἃς ἡ ἀμοιβὴ ἐθεωρεῖτο ὡς τι αὐτονόητον ἂν μὴ καὶ πεζότατον, ἐκδηλούμενον ζωηρότατα διὰ μιᾶς ἀμιμήτου περικοπῆς, ἣν ὁ ἀείμνηστος Οἰκονομίδης παραθέτει εἰς τὸ Ἐγχειρίδιόν του καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν: «Ἀριστιππος ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι δίκην ἔχων ἐμισθώσατο ῥήτορα· καὶ γὰρ ἔφη, ὅταν δεῖπνον ἔχω μάγειρον μισθοῦμαι!».

Ὅταν ἑπομένως ἀπὸ τὴν συζήτησιν ἐξοβελισθῇ τὸ περιττεῦον ἱστορικὸν στοιχεῖον, παραμένει τὸ ζήτημα, ὡς ζήτημα στενῶς ἐπαγγελματικὸν ἀλλὰ καὶ σύγχρονον κοινωνικόν.

Ὁσαδήποτε φιλοσοφήματα καὶ ἂν παραταχθῶσι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ περιωνύμου 145 ἄρθρου τοῦ ὀργανισμοῦ. οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ πείσῃ, ἐμὲ τοὐλάχιστον, ὅτι ὡς σήμερον ἔχουσιν αἱ ἐπαγγελματικαὶ καὶ πλουτολογικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἐν γένει συνθῆκαι, τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐκπληροῖ προορισμὸν τινά. Τὸ ἄλλο ἐπίσης περίφημον νομοθέτημα, τὸ διάταγμα τοῦ 1834, εἶνε ἐλεύθερον νὰ ἐπιτάσσῃ καὶ νὰ ἀπαγορεύῃ ὅσα θέλει. Οὐδεὶς κατ' οὐσίαν τὸ ἤκουσεν ἢ τὸ ἀκούει μέχρι τῆς σήμερον καὶ οὐδεὶς δικηγόρος ἠννόησεν ἢ θὰ ἐννοήσῃ νὰ διατιμήσῃ τὴν ἀμοιβήν του μὲ τὰ εἰκοσιπεντάλεπτα μεγαλοδωρήματά του. Ἀναμφισβήτητον ἄρα ὅτι ὁ ἔχων ὑπόθεσίν τινα σοβαρὰν πως καὶ προτιθέμενος νὰ κατέλθῃ σοβαρώτερον εἰς τὴν δικαστικὴν κονίστραν, θὰ ἀναζητήσῃ τὰ φῶτα καὶ τὴν συνδρομὴν δικηγόρου ἐξ ἐκείνων οἵτινες θεωροῦνται δόκιμοι, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀμείψῃ τοῦτον ἀσυγκρίτως γενναιότερον ἢ ὅσον τὸ διάταγμα ὁρίζει. Αὐτὰ θὰ συμβοῦν ὅταν ὁ ἔχων τὴν ὑπόθεσιν ἔχει συγχρόνως διαθέσιμον καὶ ποσόν τι πρὸς διεξαγωγὴν ταύτης. Ὅταν δὲν ἔχῃ; Εἰς τὴν ἀπορίαν αὐτὴν ἃς ἀπαντήσουν οἱ μεγαλοϊδεάται, οἱ προσκεκολλημένοι ὡς ὄστρεα εἰς τὸ δόγματῆς δικηγορικῆς ἀξιοπρεπείας. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἢ θὰ καταλίπῃ ἔρημον τὴν ὑπόθεσίν του, ἢ θὰ ὑποκύψῃ εἰς ληστρικὸν συμβιβασμὸν ἢ θὰ συναγωνισθῇ μετά τινος ἀμφιβόλου ποιότητος δικηγόρου πρὸς καταστρατήγησιν καὶ τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ὅλων τῶν ἀπαγορευουσῶν τὴν ἐργολαβίαν τῆς δίκης διατάξεων. Τοιουτοτρόπως ἀνδρικώτερον τίθεται τὸ ἐρώτημα: Προτιμώτερον μυριάκις δὲν εἶνε, φανερὰ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐπὶ ποσοστοῖς ἀνάληψις πάσης δίκης, ἀντὶ τῆς χαριτωμένης ταύτης τριλογίας ἣν κατ' ἀνάγκην καὶ ἄποροι διάδικοι καὶ δικηγόροι *ἔμπειροι* παίζουν, ἧς τριλογίας τὸ τελευταῖον μέρος ἀποτελεῖ, εἰς περιστάσεις οὐκ ὀλίγας, ἡ διαδικασία πρὸς ἀκύρωσιν τῆς συμφωνίας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἐργολαβίας; Ἵνα δὲ σαφέστερον ἐκφρασθῶ, καταλήγω:

Κατ' οὐσίαν τὴν σήμερον, ἡ σύμβασις τῆς ἐργολαβίας δίκης δὲν εἶνέ τι ἀσύνηθες, πραγματοποιεῖται δὲ διὰ τῆς στρεβλώσεως τοῦ νόμου καὶ διὰ τῶν εἰκονικῶν συμβάσεων τῆς ἐκχωρήσεως, τῶν ὁποίων συμβάσεων τὰ ἄπλυτα συνηθέστατα ἁπλοῦνται ἐν τοῖς ἀκροατηρίοις τῶν δικαστηρίων, πρᾶγμα ὅπερ βεβαίως δὲν συντελεῖ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς δικηγορικῆς ἀξιοπρεπείας. Ὅταν ἑπομένως, ἐκεῖνο ὅπερ ἀπαγορεύεται, ἐπιτελεῖται δι' ἐλιγμῶν, πρὸς τί νὰ μὴ ἔχωμεν τὸ ψυχικὸν θάρρος νὰ τὸ καταστήσωμεν νόμιμον, ἀφοῦ πρὸς ἐπίμετρον ἐξυπηρετοῦμεν καὶ τάξιν διαδίκων οἵτινες ἔχουσι μὲν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ δίκαιον, στεροῦνται ὅμως τῶν μέσων πρὸς ἐπιδίωξιν αὐτοῦ;

✿

Τὸ ἄλλο ἐρώτημα, τὸ ἀποβλέπον τὴν νόμιμον δικηγορικὴν ἀμοιβήν, εἶνε βεβαίως σπουδαιότατον, δὲν θίγει ὅμως, κατ' ἐμὲ, οὔτε τὸ δικηγορικὸν γόητρον οὔτε τὸ χρηματικὸν συμφέρον. Ὅπως πᾶσαν συναλλαγὴν τὴν κανονίζει ὁ νόμος τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως, οὕτω καὶ τὴν μεταξὺ τοῦ δικηγόρου καὶ τοῦ διαδίκου συναλλαγήν, ὁ αὐτὸς ἀμείλικτος νόμος θὰ τὴν κανονίσῃ.

Βεβαίως ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς εὐπρεπὲς θὰ ἦτο νὰ ὑφίστατο νόμος ἀνθρωπινώτερον ἐκτιμῶν τὰς δικηγορικὰς ὑπηρεσίας. Ἐν ταῖς περιπτώσεσιν ὅμως ταύταις τὴν παρὰ τῷ νόμῳ ἔλλειψιν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ δὲν εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ ἀναπληρώσῃ ὁ ἀνθρωπισμὸς τῶν κ. κ. Προέδρων τῶν δικαστηρίων, καλουμένων νὰ ἐξελέγχωσι τοὺς δικηγορικοὺς πίνακας καὶ τῶν δικαστηρίων, καλουμένων νὰ δικάζωσιν ἀνακοπὰς κατὰ δικηγορικῶν πινάκων.

Ἄλλα ἀπώτερα ὠφελήματα ἐκ τῆς τροποποιήσεως τοῦ διατάγματος τούτου θὰ ἐπέλθωσι πλεῖστα ὅσα, νομίζω ὅμως ὅτι δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ θίξω ταῦτα, ἀφοῦ καὶ ἐγὼ καὶ πᾶς δικηγόρος εἶνε τῆς γνώμης ὅτι εἶνε ἤδη καιρὸς νὰ βελτιωθῇ διὰ νέου νόμου τὸ διάταγμα αὐτὸ τοῦ 34.

Μεθ' ὑπολήψεως

ΧΑΛΚΙΔΕΥΣ

Φίλε κ. συντάκτα τῆς «Δικαιοσύνης»

Ἂν ὁ σκοπός, τὸν ὁποῖον ἐξεθέσατε ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ, τάξαντες εἰς ἀρχὴν ἐκτελέσεως καὶ δύο ζητήματα ἐνδιαφέροντα στενῶς καὶ μόνον τὸν δικηγορικὸν κόσμον, εἶνε, ὅπως διὰ τούτων καὶ ἄλλων κατόπιν «σχηματισθῇ κοινὴ γνώμη *πεψωτισμένη καὶ ἀπαιτητικὴ* περὶ τῶν ἐπειγουσῶν παρ' ἡμῖν μεταρρυθμίσεων τῆς δικαστικῆς μας νομοθεσίας», ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐκφράσω ἀπροκάλυπτον ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ ὑπενθυμίζων ἁπλῶς τὰς συνθήκας, δι' ὧν εἴμεθα πάντες δεδεσμευμένοι ἀπὸ τοῦ γηραιοτέρου νομομαθοῦς μέχρι τοῦ νεωτέρου θεμιστοπόλου καὶ ἀπὸ τῶν μακαρίως ἐπαναπαυομένων εἰς τὰς προηγηθείσας ἐπιτυχίας τοῦ ἐπαγγέλματός των καὶ «*εἰς τὸ ἰδικόν των*» κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, μέχρι τῶν ἁπλῶς βιοπαλαιστῶν ἐπιτηδευματιῶν τῆς Θέμιδος, καὶ τῶν ὁποίων συνθηκῶν σφραγίς, γνώρισμα καὶ καταστάλαγμα εἶνε *ἡ μοιραλατρεία*, ἥτις διατελεῖ νῦν ἐν ἀκμῇ μεταξὺ πασῶν τῶν τάξεων τῆς Κοινωνίας.

Ἐπὶ νομικῶν ζητημάτων κοινὴ γνώμη, ἥτις καὶ καθ' ἑαυτὴν ἀποτελεῖ οὐτοπίαν ἐνταῦθα, ἀδύνατον βεβαίως νὰ σχηματισθῇ καὶ δὴ πεφωτισμένη, ἀφ' οὗ καὶ τοὺς θεμιστοπόλους κατὰ τ' ἀνωτέρω ἔπαυσαν ταῦτα πρὸ πολλοῦ συγκινοῦντα, γνωστοῦ ὄντος τοῖς μὴ παροικοῦσιν ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅτι σκότος καὶ ἀδιαπέραστος ἀχλὺς ἐπικάθηται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἁρμοδίων, τὰ δ' ὦτα αὐτῶν εἶνε ἑρμητικῶς καὶ δι' ἱσπανικοῦ κηροῦ κεκλεισμένα κατὰ τῆς ἀπηχήσεως τῶν περιστοιχουσῶν αὐτοὺς μυρίων ἀναγκῶν, ὧν ἡ πρωτίστη πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν τῆς Δικαιοσύνης πραγμάτων οὐδὲ τὴν ὑστάτην βαθμίδα τῆς κλίμακος τῶν φαινομενικῶν ἐκείνων φροντίδων κατέλαβεν ἢ κατέχει,

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας μεγίστην βεβαίως ὑπηρεσίαν πρόκειται νὰ προσφέρῃ ἡ «Δικαιοσύνη» εἰς τὸ Κράτος ἂν καὶ ἐκτὸς τῶν γραπτῶν συζητήσεων ἀσχοληθῇ εἰς δημιουργίαν *ἀπαιτητικῆς* Κοινῆς Γνώμης.

Θὰ ἦνε ὅμως ἡ διὰ τῆς «Δικαιοσύνης» κραυγὴ τῶν μελλόντων ν' ἀγωνισθῶσι διαπεραστικωτέρα τῆς τῶν μέχρι τοῦδε ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν γνωμοδοτούντων καὶ προφητευόντων τὴν καταστροφὴν πολὺ πολυτιμοτέρων τοῦ Κράτους ἡμῶν συμφερόντων ἐκ τῆς συστηματοποιηθείσης ἀδρανείας, ἐκ τῆς καθιερωθείσης δικολαβικῆς περὶ αὐτῆς δικαιολογίας καὶ ἐκ τῆς ἀποκρυσταλλωθείσης ἀβελτηρίας τῶν κατὰ καιροὺς Κυβερνήσεων καὶ τῶν ποικιλωνύμων ὑπ' αὐτὰς ἁρμοδίων...

Διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶ καθολοκληρίαν τοῦ εἰρημένου εὐγενοῦς ὅσῳ καὶ ἱεροῦ ὑμῶν σκοποῦ, ὅστις βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἐξυπηρετηθῇ διὰ τῆς ἁπλῆς διασταυρώσεως τῶν χειρῶν ἡμῶν, τολμῶ εἰπεῖν ὅτι δύναται νὰ σχηματισθῇ κοινὴ γνώμη *ἀπαιτητικὴ* τ' ὀλιγώτερον μὲν διὰ συζητήσεων ἐν ἐπιγνώσει περὶ τῆς ἀνεπάρκοῦς αὐτῶν, πρακτικώτερον δὲ ἤτοι μετὰ μείζονος ἐλπίδος ἐπιτυχίας, καὶ δι' ἄλλων τρόπων καὶ μεθόδων — συνταγματικῶν καὶ νομίμων, — ἃς εὐάριθμοι ἐν ἀρχῇ ἐνισχυόμενοι ὑπὸ συσσώμου τοῦ δικηγορικοῦ στοιχείου, δύνανται καὶ νὰ ἐξεύρωσι καὶ νὰ ρυθμίσωσι καὶ νὰ καταστήσωσιν ἐν καιρῷ εὐθέτῳ ἀποτελεσματικάς.

Οἱ δικηγόροι, μὴ προλαμβάνοντες κατ' ἰδίαν ἕκαστος τὸ κακόν, ἀπτότερον δὲ ἢ οἱ λοιποὶ πολῖται ἀντιλαμβανόμενοι τῆς ἀφορήτου τούτων καταστάσεως — ἐκ τῆς ἰδίας ἑαυτῶν τοὐλάχιστον ταπεινώσεως καὶ ὡς ἐπιστημόνων καὶ ὡς δικαστικῶν ὑπηρετῶν καὶ ὡς ἀτόμων καὶ ὡς πολιτῶν — ἔχουσιν ἤδη ὑπέρποτε τὸ καθῆκον νὰ ἡγηθῶσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τοιαύτης *ἀπαιτητικῆς* Κοινῆς γνώμης, πολλαπλασιάζοντες ἕκαστος ἑαυτὸν ἐν πάσῃ αὐτῶν ἐνεργείᾳ ἐπαγγελματικῇ, κοινωνικῇ καὶ ἐν οἱᾳδήποτε ἐκδηλώσει τῆς δραστηριότητος αὐτῶν, *πρὸς τὴν ὡρισμένην ταύτην κατεύθυνσιν* τῆς εἰρηνικῆς ταύτης ἐπαναστάσεως», ἐν ἐξεγηγερμένῃ συνειδήσει, ὡς σημαιοφόροι ἐκείνης, μαχόμενοι ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῶν ἐρειπίων ἔστω τοῦ παρῳδηθέντος οἰκτρῶς μέχρι τοῦδε Κράτους ἡμῶν.

Ἡ μὴ συνοχὴ αὐτῶν *κατὰ τύπους* «εἰς Σύλλογον» εἶνε πρόσχημα κατὰ πάσης προσπαθείας ἀπέναντι τῆς πολὺ νῦν ὑπερτέρας *ἀνάγκης* πρὸς σωτηρίαν καὶ αὐτῶν καὶ τοῦ Κράτους.

Ὁ τυχὸν ὑπάρχων κύκλος ὁμοφρόνων καὶ *ὁμαιμόνων* ἃς εὑρυνθῇ. Καὶ θὰ ἐνισχυθῶσιν οἱ ἐξ αὐτοῦ εὐάριθμοι, οἷς ἡ δοκιμασία θ' ἀναθέσῃ τὴν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἡγεσίαν.

Ἀπαιτεῖται καὶ νῦν, ὡς διὰ πάντα εὐγενῆ ἀγῶνα, μείζων θυσία τῆς ἁπλῆς ἐργασίας πρὸς ἐκδήλωσιν γνώμης διὰ τοῦ τύπου ὅσονδήποτε αὕτη καὶ ἂν ᾖ σοφή, καὶ ὁθενδήποτε ὑψηλότερον ἢ χαμηλότερον καὶ ἂν προέρχηται.

Ἡ «Δικαιοσύνη» ἃς γίνῃ τὸ ὄργανον τῆς ἀπηχήσεως τῶν ἔργων καὶ ἰδεῶν τῆς συναθροίσεως ταύτης πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον, ὅπερ καὶ εἶνε ἔργον τοῦ ἡμερησίου τύπου, ὅστις πολύστομος ὢν θέλει ἀποκαταστῇ ὁ τηλεβόας σαλπιγκτὴς τῆς πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν τῆς Δικαιοσύνης πραγμάτων *Ἀνάγκης*· καὶ αὕτη τότε *ἠχήσει μέγα* εἰς τὰ ὦτα τῶν μέχρι τοῦδε μὴ ἀκουόντων.

Ὅταν ὁ Ἀμλέτος ἠρωτήθη ποῖον τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου, ὅπερ τυχαίως διεφύλλιζε διὰ τῶν χειρῶν του, ἐνῷ θύελλα ἐμυκᾶτο ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ φαντασίᾳ του ἐξ ὑπονοιῶν ἀπαισίων, ὁ μέγας τῆς Ἀγγλίας τραγικὸς Σαίξπηρ ἔθεσεν εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ τὴν ἀγγλικὴν ῥῆσιν: «*Λέξεις, λέξεις, λέξεις!*»

Ἀλλ' ὡς ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ ὁμωνύμου δράματος,—ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ τραγικῆς πράξεως ἐν μυστηρίῳ ταφείσης καὶ ἀποκαλυφθείσης δι' ὑπονοιῶν, ἃς ἦτον ἀνάγκη φάσμα νεκροῦ νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸν Ἀμλέτον, — τὸ μυστήριον διελευκάνθη διὰ τῆς ἐπιμονῆς ἑνὸς ἀτόμου, βαρεῖα δὲ καὶ τιμωρὸς ἐπῆλθεν ἐν τέλει ἡ ἐκδίκησις αὐτοῦ κατὰ τῶν ἐνόχων τοῦ ἀποκαλυφθέντος ἐγκλήματος, οὕτω καὶ δὴ κατὰ μείζονα λόγον οἱ μὴ ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν φάσματα καὶ ὀπτασίας, ἀλλὰ πράγματα καὶ γεγονότα μαρτυροῦντα τελείαν ἀδράνειαν, ἀδιαφορίαν καὶ ἀναλγησίαν τῶν κατὰ καιροὺς ἤδη ἁρμοδίων, ὀφείλουσι κατ' ἐξέλιξιν καὶ διὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐν τιμιωτάτῳ ἀγῶνι ν' ἀπαιτήσωσι τὴν ἀνόρθωσιν τῶν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ Κράτους ἐν γένει πραγμάτων.

Καὶ πρώτιστον τότε θέμα αὐτῶν ἔσεται: «Τίνα τὰ μέσα τῆς ἀποκαταστάσεως ἡμῶν εἰς πολίτας ἔχοντας συναίσθησιν τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν ὅσον καὶ τῶν ὑποχρεώσεων».

Ὁ δ' ἐπιμένων νικᾷ.

Μιχ. Ε. Κανακάκης
Δικηγόρος ἐν Ἀθήναις

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ κ. Βοζίκη ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ διορισμοῦ τῶν ψαλτῶν καὶ νεωκόρων

Ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Μεσσηνίας

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Νομίζομεν, ὅτι ἡ παράθεσις τοῦ [30]Δ' καν. τῶν Ἀποστόλων, τοῦ Β' τῆς Δ' καὶ τοῦ Ε' τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς

Συνόδου πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης, ὅτι διὰ τοῦ ΣΑ' νόμου οἱ κανόνες οὗτοι ἐτροποποιήθησαν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν τῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ Μητροπολίτου, εἶνε ἀτυχὴς, διότι ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν καὶ χειροτονία οὐχὶ παρὰ τῶν ἀρχόντων γίνεται, ἀλλ' ὑπὸ τῆς Συνόδου. Ἄλλως τε δὲ ἐν τοῖς κανόσι τούτοις δὲν πρόκειται ἀπολύτως περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων, οἵτινες διὰ πλαγίων μέσων, διὰ τῆς πολιτικῆς, ὡς ἂν ἐλέγομεν σήμερον, κατώρθουν νὰ ψηφισθῶσιν ἐπίσκοποι. Ὁ κανὼν Λ' τῶν Ἀποστόλων ἔχει· «εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας γένοιτο . . . », ἐν δὲ τῷ Β' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου πρόκειται περὶ Σιμωνίας «εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο . . . ». Τοιαῦται παρερμηνεῖαι δὲν εἶνε, νομίζομεν, ἐπιτετραμμέναι εἰς νομικούς.

Ὡς πρὸς δὲ τοὺς κανόνας [38]ΛΗ' τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Β' Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας τοὺς ἀφορῶντας εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἠδύνατό τις νὰ στηρίξῃ ζήτημα καὶ νὰ ἐξαγάγῃ συμπέρασμα, ὅτι διὰ τοῦ δημοτικοῦ νόμου ἐτροποποιήθησαν αὗται, ἀνατεθείσης τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας εἰς τοὺς δήμους. Εἶνε γνωστὸν ἐκ τοῦ ΚΘ' τῆς ἐν Χαλκηδόνι κανόνος, ὅτι οὐχὶ οἱ ἐπίσκοποι ἀμέσως, ἀλλὰ διὰ τῶν οἰκονόμων ἐνήργουν τὴν διοίκησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἣν καὶ διέθετον εἰς ἐκκλησιαστικοὺς σκοπούς. Διὰ τοῦ δημοτικοῦ δὲ νόμου ἄρθρ. 114 καὶ 116, δὲν κατηργήθησαν οἱ κανόνες οὗτοι, ἀλλ' ἀνετέθη ἡ διοίκησις τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας δι' ἐκλογῆς εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ναῶν, ἐν δὲ ἐκ τῶν μελῶν εἶνε καὶ ὁ ἐφημέριος ἑκάστου ναοῦ, δι' οὗ ὁ ἐπίσκοπος, οὕτως εἰπεῖν, μετέχει τῆς διοικήσεως. Δύναταί τις ἄρα νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐπέκτασις τῆς διατάξεως τῶν σχετικῶν κανόνων ἐγένετο χάριν εὐκολίας τῆς διοικήσεως, κατάργησις ὅμως οὐχὶ, διότι καὶ ὁ ἐφημέριος μετέχει τῆς διοικήσεως, τουθ' ὅπερ καὶ πρὸ τοῦ δημοτικοῦ νόμου ἐγίνετο καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ τοῦ πατριαρχείου Ἐκκλησίᾳ, ὅπου οὐδεὶς νόμος ἐξεδόθη, συμβαίνει.

Ἐὰν δὲ σήμερον οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἐπίτροποι δὲν ἐρωτῶσι τὸν ἐφημέριον ἐν τῇ διοικήσει καὶ διαχειρίσει τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας διὰ λόγους εὐνοήτους, τοῦτο ἐνδιαφέρει τοὺς ἐνορίτας τοὺς προσφέροντας τὸν ὀβολόν των.

Ἐκ τῶν εἰρημένων κατεδείχθη, ὅτι διάκρισις κανόνων εἰς δογματικοὺς καὶ μὴ δὲν ὑφίσταται ἀπολύτως, ἀλλ' ὅτι πάντες οἱ κανόνες τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἰσχὺν καὶ ὡς τοιοῦτοι ἐκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἄνευ διακρίσεως. Συνεπῶς ἰσχύουσιν αἱ συνταγματικαὶ διατάξεις καὶ δὲν δύνανται διὰ νέων νόμων νὰ τροποποιηθῶσιν ἢ καταργηθῶσι. Τοὺς κανόνας τούτους τηροῦσιν ἀπαρασαλεύτως καὶ πᾶσαι αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ ἐπ' αὐτῶν στηρίζεται ἡ κανονικὴ ἑνότης τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς ὁ τόμος τοῦ Πατριαρχείου ὁρίζει, καὶ οὕτως ὑπεσχέθη καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ τηρῇ καὶ ἐνεργεῖ «προθεμένη ἀεὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῶν θεοπνεύστων ἀποστόλων καὶ τῶν σεπτῶν ἁγίων Συνόδων τὰς ἱερὰς παραδόσεις καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῆς καθολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας...» (Ἀπάντησις τῆς Συνόδου εἰς τὸν πατριαρχικὸν τόμον 1850 6 Σεπτεμβρίου). Ὥστε καὶ ἡ πληροφορία τοῦ κ. Βοζίκη, ὅτι τοὺς ὅρους τοῦ πατριαρχικοῦ τόμου «δὲν ἀπεδέχθη ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία οὔτε ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία» δὲν εἶνε ἀκριβής. Τὸ μόνον ἀληθὲς εἶνε, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον δὲν ἐζήτησε τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ὅρων τοῦ τόμου ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν ἀρνήσει νὰ ἄρῃ τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῆς ὡς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, ἐσιώπησεν ὅμως διὰ λόγους ἐθνικούς.

Μετὰ τὰ ἐκτεθέντα, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι κανόνες *δογματικοί*, ἀλλὰ πάντες ἰσχύουσιν ὡς Συνταγματικαὶ διατάξεις, πᾶσα περαιτέρω συζήτησις περὶ ψαλτῶν καὶ νεωκόρων εἶνε πάντῃ περιττή. Ἡ Εἰσαγγελικὴ γνωμοδότησις ἔλυσε τὸ ζήτημα ὁριστικῶς.

Τοῦ κ. Βοζίκη θαυμάζομεν τὴν εὐφυΐαν καὶ ἐπαινοῦμεν ἀνυποκρίτως τὴν φιλοπονίαν, ἀσχοληθέντος καὶ περὶ ζητήματα ἐκκλησιαστικὰ καὶ δὴ μετὰ μελέτης ἐνδελεχοῦς ἐρευνήσαντος τὰς πηγὰς περὶ νεωκόρων καὶ ψαλτῶν. Συμφωνοῦμεν δὲ πληρέστατα καὶ ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν αὐτῶν, ὅτι ἀνήκουν ὡς κληρικοὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκκλησίας καὶ ὡς πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν,—διϊστάμεθα ὅμως ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν αὐτῶν.

Ὁ κ. Βοζίκης, θέλων νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ τῶν ψαλτῶν καὶ νεωκόρων δὲν ἔχουσιν οἱ ἐπίσκοποι, ἐπικαλεῖται διατάξεις τῶν Νεαρῶν τοῦ Ἰουστινανοῦ καὶ δὴ τὴν 123 ιη', ἐν ᾗ ὅμως πρόκειται περὶ ἰδιωτικῶν ναῶν, καὶ λέγει· «Κατὰ τὴν Βυζαντινὴν νομοθεσίαν ἡ ἐκλογὴ τῶν *παντὸς βαθμοῦ*, καὶ αὐτῶν τῶν χειροτονουμένων κληρικῶν, ἀνῆκεν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, καθὼς καὶ ὁ καθορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, διότι ὁ ἰδιοκτήτης κατέβαλε τὰς δαπάνας», δι' οὓς κληρικοὺς προαπῃτεῖτο δοκιμασία καὶ χειροτονία, ἀνῆκεν εἰς τὸν ἐπίσκοπον ἔχοντα τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ αὐτὸς τοὺς καλλίφωνας, ἂν οἱ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου ἐκλεγέντες ἐκρίνοντο κατὰ τοὺς θείους κανόνας ἀνάξιοι, καὶ ἐκ τούτων δείκνυται ὅτι ὅταν ὁ ναὸς δὲν ἦτο ἰδιόκτητος, ἀλλ' ἀνῆκεν εἰς τὴν καθόλου ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐπισκοπήν, ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἐξέλεγε καὶ ὥριζε τὸν ἀριθμὸν ὡς πραγματικὸς διοικητής, ἀλλὰ καὶ ἐδοκίμαζε καὶ ἐχειροτόνει ὡς θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ναοῦ. Ἀλλὰ σήμερον ἡ ἐκκλησία, ἤτοι ὁ ναὸς, ἀνήκει εἰς τὴν ἐνορίαν, *εἰς τὸν δῆμον*, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἐπισκοπικὸν ναόν, εἶνε ἰδιόκτητος καὶ διοικεῖται κατὰ τὸν περὶ δήμων νόμον ὑπὸ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου διοριζομένου ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου». Ὁμολογοῦμεν, ὅτι τὸ πρῶτον ἤδη μανθάνομεν, ὅτι ὁ δῆμος εἶνε *ἰδιοκτήτης* τῶν ἐνοριακῶν ναῶν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐπὶ τῶν φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων ἐν γένει ἔλαβεν ὁ δῆμος, διότι ἀνετέθη εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ νόμου μόνον ἡ διοίκησις καὶ διαχείρισις, ὥστε κατὰ τὸν κ. Βοζίκην ὁ δῆμος, ὡς ἰδιοκτήτης, δύναται νὰ διαθέσῃ τὸν ναὸν καὶ πᾶν φιλανθρωπικὸν ἵδρυμα, κατὰ βούλησιν ὡς καὶ πᾶς ἰδιώτης τὸν ναόν, ὃν ἰδίαις δαπάναις ἀνήγειρε.

Δὲν πρόκειται ἤδη νὰ συζητηθῇ, τίς εἶνε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ναοῦ καὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον λέγομεν, ὅτι ἕκαστος ναὸς ὡς καὶ πᾶν φιλανθρωπικὸν ἵδρυμα, ἀποτελεῖ νομικὸν πρόσωπον καὶ ὅτι ἡ περιουσία τῶν ἐκκλησιῶν, *οὖσα ἰδία ὅλως*, δὲν δύναται νὰ συγχωνευθῇ τῇ λοιπῇ δημοτικῇ περιουσίᾳ (ἡμετ. ἐκκλ. Δικ. σελ. 357) καὶ μόνον διοικεῖται ὑπὸ τοῦ δήμου διὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου.

Ὡς διοικηταὶ λοιπὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ τοῦ ναοῦ, τὰ ἐκκλησιαστικὰ συμβούλια ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διορίζωσι καὶ τὸ προσωπικὸν τὸ κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς θείας λατρείας ὑπηρετοῦν σήμερον; Καὶ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ κ. Βοζίκης· «Τὴν νέαν ταύτην κατάστασιν (ὅτι διοίκησις τῶν ναῶν ἀνετέθη εἰς τὸν δῆμον) καὶ τὴν ἀρχαίαν νομοθεσίαν ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ νομοθέτης τοῦ Σ. νόμου, ἐπανέλαβε διὰ τοῦ ἄρθρ. ΙΑ' ὅτι καὶ πάλιν «εἰς τὸν ἐπίσκοπον ἀνήκει ἡ δοκιμασία καὶ ἡ χειροτονία τῶν ἱερωμένων . . . . ἀφῄρεσεν ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην τὸν καθορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κληρικῶν». Καὶ βεβαίως ὁ νομοθέτης ἔπραξε τοῦτο ὀρθῶς, διότι ὁ ναὸς δὲν εἶνε ἰδιόκτητος τοῦ δήμου, οὐδὲ ἔδωκεν εἰς τὸν δῆμον ἄλλο δικαίωμα ὁ νόμος, πλὴν τοῦ τῆς διοικήσεως τῆς περιουσίας, πέραν τῆς διαχειρίσεως ταύτης οὐδὲν, ἀπολύτως οὐδέν.

Ἂς δεχθῶμεν κατὰ τὸν κ. Βοζίκην, ὅτι ὁ Σ. νόμος οὐδὲν διέταξε περὶ τῶν μὴ ἱερωμένων κληρικῶν, «ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ περὶ αὐτῶν λέγει, οὐδὲν διέταξεν, ἀφοῦ καὶ διὰ τῶν ἱερωμένων τὴν ἐκλογὴν ἀφῆκεν ἐν ἰσχύϊ τὰς παλαιὰς διατάξεις, προκύπτει σαφέστερον, ὅτι καὶ διὰ τοὺς μὴ ἱερωμένους ἔμειναν ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις αἱ παλαιαί, καθ' ἃς τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν—τὸν διορισμὸν καὶ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ ἔχει ὁ ἰδιοκτήτης, ὁ πραγματικὸς διοικητὴς καὶ ὄχι ὁ ἐπίσκοπος». Ἀληθῶς πρὸ τοιούτων σκέψεων καὶ συμπερασμάτων ἀδυνατεῖ τις νὰ προχωρήσῃ. *Ἰδιοκτήτης καὶ πραγματικὸς διοικητὴς* εἶνε ταυτά! *ἐκλογὴ καὶ διορισμὸς* ταυτόσημα!

Λησμονεῖ ὁ κ. Βοζίκης ὅ,τι ἀνωτέρω εἶπε, καὶ δικαίως, διότι ἔρριψε καὶ *λίθους καὶ πλίνθους καὶ ξύλα καὶ κεράμους ἀτάκτως*. Ἐπεσώρευσε τόσα πολλά, ὥστε ἀπώλεσε τὴν σειράν των. Ἀνωτέρω εἶπεν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ναῶν κατὰ τὴν Νεαρὰν 123 ιη'. ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ναοῦ προτείνει—*προβάλλεσθαι*—κατωτέρω νῦν λέγει· *ἐκλέγει καὶ διορίζει* ὁ ἰδιοκτήτης—ὄχι μόνον τοὺς μὴ ἱερωμένους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱερωμένους, πρὸς δὲ καὶ ὁρίζει ὁ ἰδιοκτήτης σήμερον—τὸ ἐκκλησιαστικὸν συμβούλιον—καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Μόνον δὲ παρέλειψε νὰ μᾶς εἴπῃ, ὅτι ὁ πραγματικὸς διοικητής, ὁ ἰδιοκτήτης καὶ *χειροτονεῖ* αὐτούς, ὁ δὲ θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ναοῦ (ὡς τὸν ἀποκαλεῖ) ὁ ἐπίσκοπος, οὐδὲν ἔχει. Δύναται ὁ ἰδιοκτήτης! νὰ κλείσῃ καὶ τὸν ναόν, ἀφοῦ εἶνε ἰδιοκτήτης! καὶ οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ τι. Καὶ ἡμεῖς οὐδὲν ἔχομεν πλέον τι νὰ προσθέσωμεν καὶ οὐδὲν νὰ ἀντιτάξωμεν.

Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΩΣ ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΣ

ΥΠΟ

ΗΛΙΑ Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Ὑφηγητοῦ τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου

(Συνέχεια καὶ τέλος ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Παρατηρῶ δὲ ὅτι, ἐν ᾧ τινες τῶν πρῶτον ἑρμηνευσάντων τὴν διάταξιν ταύτην σφοδρῶς ἐπέκριναν αὐτήν, ἤδη γενικῶς αὕτη ἐπιδοκιμάζεται, καὶ ἄν, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Vivante ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὴν θεωρητικὴν συζήτησιν, καὶ κρίνωμεν τὴν καινοτομίαν ταύτην ἐκ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐφαρμογῆς, ἣν ἔσχεν, ὡς πάντες ἀνομολογοῦσι, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ταχθῶμεν ὑπὲρ αὐτῆς, ὡς ἤδη καθ' ὁμοψηφίαν σχεδὸν οἱ Ἰταλοὶ ἑρμηνευταὶ πράττουσι. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρομεν τὸν *Vivante* ἀνωτ. nº 1809, τὸν *Vidari* Corso didiritto comm. τόμ. VII nº 7160, καὶ τοὺς νεωτάτους *Diena* Trattato dirit. Comm. internazionale (1905) τόμ. III σελ. 228, καὶ ἰδίως τὸν *Ottolenghi* La cambiale nel diritto internazionale (1902) σελ. 530 nº 223, θεωροῦντα τὴν καινοτομίαν ταύτην la più logica espressione del moderno sistema cambiale. Καὶ ἐκ τῶν πρότερον γραψάντων τὸν *Bolaffio* Temi Veneta τοῦ 1883, 161, τὸν *Pagani* ἐν τῇ Rassegna di diritto comm. τοῦ 1883, 149 καὶ τὸν *Saredo* Instituzioni di procedura civile τόμ. III nº 1015, 1571.

IV

Ἴσως ἀντείπῃ τις ὅτι δὲν εἶνε συνετὸν νὰ εἰσάγωνται παρ' ἡμῖν διατάξεις καὶ καινοτομίαι, περὶ ὧν δὲν ὑπάρχει ἀλλαχοῦ παγία καὶ ἀπολύτως ὁμόφωνος γνώμη, καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν εἰσήχθησαν ἀκόμη εἰς πολλὰ ἄλλα κράτη, γνωρίζω δὲ ὅτι ἡ ἀντίρρησις αὕτη βοηθεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος παρ' ἡμῖν συστήματος, καθ' ὃ εἰσάγονται τότε μόνον διατάξεις μεταρρυθμιστικαί, ὅταν ἀπὸ δεκαετηρίδων πολλῶν ἀλλαχοῦ ἴσχυσαν καὶ ἐφηρμόσθησαν. Ἴσως μάλιστα προσθέσῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ τάσσηταί τις ὑπὲρ διατάξεως, ἐχούσης ἱστορίαν σχεδὸν καθαρῶς ἰταλικήν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον τὴν σκέψιν ταύτην καὶ οἱ ἐν Ἰταλίᾳ οὐδέποτε ὑπὲρ τῆς καινοτομίας μέχρι τοῦ νῦν προέβαλον.

Οὐχ ἧττον ἐγὼ κηρύσσομαι θερμῶς ὑπὲρ αὐτῆς, καταδεικνυμένης τοσοῦτον εὐεργετικῆς ἐν τῇ πράξει, βεβαίως ὅμως δὲν παρορῶ τὰς ρηθείσας ἀντιρρήσεις καὶ δὲν ἀποκρούω μικράν τινα τροποποίησιν μὴ ἀναιρουμένης τῆς βάσεως.

Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι μακρὰ διαδικασία μέχρις ὅτου ἀποκτηθῇ ἐκτελεστὴ ἀπόφασις, μακρὰ διαδικασία ἐν αὐτῇ τῇ ἐκτελέσει, ἀποβαίνουσα παρ' ἡμῖν μάλιστα μακροτέρα ἐκ ποικίλων αἰτίων, ὡς γνωρίζουσι καλῶς οἱ δικολόγοι, καθιστῶσι σχεδὸν ἀδύνατον καὶ προβληματικὴν τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ δανειστοῦ καὶ δὴ τοῦ ἐμπόρου. Μὴ λησμονῶμεν ἐπίσης ὅτι ἡ τυχὸν βεβαιότης καὶ ἡ ἀσφάλεια περὶ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ δανειστοῦ πολὺ ἠλαττώθη ἐκ τῆς παντελοῦς σχεδὸν καταργήσεως, εὐλόγως βεβαίως ἐπελθούσης, τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, ἡ κατάργησις δὲ αὕτη ὑπῆρξε μία τῶν κυρίων ἀφορμῶν, αἵτινες παρώρμησαν τὸν ἰταλὸν νομοθέτην εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς διατάξεως ταύτης, ὡς αὐτὴ ἡ ἔκθεσις τῆς βουλευτικῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτροπῆς ἐξαίρει. (Pacifici - Manzoni ἀνωτ. σελ. 207).

⁂

Ἡ πρόσφατος αὕτη κραυγή, ὡς εἰπεῖν, τοῦ ἐν Πάτραις ἐμπορικοῦ συλλόγου εἶναι, κατ' ἐμέ, ἐκδήλωσις πόνου, ὃν αἰσθάνεται τὸ ἐμπόριον ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς παρ' ἡμῖν ἐμπορικῆς ἰδίως νομοθεσίας.

Ῥίπτων τις μάλιστα γενικώτερον βλέμμα ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐμπορικῆς παρ' ἡμῖν ἐξελίξεως ἴσως θὰ ἠδύνατο πολὺ ν' ἀμφιβάλῃ, ἐὰν τὸ μέγα ποσὸν τῶν 220 περίπου ἑκατομμυρίων, ἅτινα φέρονται ἐν τῇ τελευταίᾳ ἑξαμηνίᾳ ὡς κατατεθειμένα ἐν συνόλῳ εἰς τὰς τρεῖς παρ' ἡμῖν σπουδαιοτέρας Τραπέζας, ἐκτὸς τῶν χρεωγράφων, ὀφείλεται εἰς τὴν ἔντασιν τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος ἢ τοὐναντίον εἰς ἔντασιν τῆς ἐλλείψεως ἐμπιστοσύνης τοῦ κεφαλαιούχου, ἂν δηλαδὴ διαθέτων τὰ ἑαυτοῦ κεφάλαια, θὰ ἦτο εἰς θέσιν μετέπειτα ἀμέσως ν' ἀναλάβῃ, βοηθούσης τῆς δικαιοσύνης. Ὑποθέτω ὅμως ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο ὑποφαίνεται εἰς τὴν διαμαρτυρίαν ταύτην τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου.

⁂

Βεβαίως δὲν εἶναι τὸ μόνον, ἐφ' οὗ ἠσχολήθημεν, παρ' ἡμῖν, ὅπερ δεῖται νομοθετικῆς ἀνακαινίσεως, καὶ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἡ πραγματοποίησις γενικῆς τινος νομοθετικῆς ἀναδιοργανώσεως, ἀλλὰ φαίνεται, νῦν τοὐλάχιστον, ὅτι ἀποτελεῖ αὕτη δι' ἡμᾶς pium desiderium. Νομίζω ὅμως ἐγκληματικὸν νὰ μὴ θίγωνται, μέχρις ὅτου ὁ χρόνος οὗτος ἐπιστῇ, καὶ νὰ μὴ βελτιῶνται τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, πρὸς ἃ συνηθέστερον καὶ ὀξύτερον συγκρούεται ἡ κοινὴ ἀνάγκη καὶ ἀντίληψις.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι πρὸ ἐτῶν ὑπὸ διηνεκοῦς κατείχετο ἀγανακτήσεως ὁ δικηγορικὸς κόσμος λόγῳ τῆς περιλαλήτου ἐκείνης δικονομικῆς διατάξεως (546, 585), καθ' ἣν ἔπρεπε πάντες οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἀντιδίκου ν' ἀποκρούωνται *εἰδικῶς* ἐπὶ ποινῇ δικαστικῆς ὁμολογίας τοῦ μὴ ἀποκρουσθέντος, ἐνθυμοῦμαι ὅμως ἐπίσης καὶ τὴν ἀνακούφισιν, ἣν ᾐσθάνθη μεταρρυθμισθείσης τῆς διατάξεως ἐκείνης τῇ προτάσει διαπρεποῦς δικηγόρου καὶ μέλους τότε τοῦ κοινοβουλίου, πολλὰ ἴσως παθόντος ἐξ αὐτῆς.

Ἴσως ἡ δικηγορικὴ ἐκείνη ἀγανάκτησις δὲν εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἐμπορικῆς ταύτης δυσθυμίας καὶ διαμαρτυρίας. Ταῦτα δὲ λέγομεν, ἵνα τονίσωμεν ὅτι τὸ ἐπεῖγον τῆς μεταβολῆς διατάξεώς τινος δὲν συνέχεται βεβαίως μετὰ τῆς γενικῆς νομοθετικῆς ἀνακαθάρσεως.

Ἡμεῖς τοὐλάχιστον, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ πραγματευθῶμεν καὶ περὶ τῶν ἄλλων προτάσεων τοῦ ἐν Πάτραις ἐμπορικοῦ συλλόγου, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ συγχαρῶμεν αὐτὸν καὶ νὰ συστήσωμεν, ὅπως καταβληθῇ κοινὴ ἐνέργεια ὑπὸ τῶν διαφόρων συλλόγων πρὸς μεταβολὴν τῶν ἀπολύτως τοὐλάχιστον δεομένων μεταρρυθμίσεως σημείων ἰδίως τῆς ἐμπορικῆς ἡμῶν νομοθεσίας.

ΗΛΙΑΣ Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Ὑφηγητὴς τοῦ Ἐμπορικοῦ δικαίου.

ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 19 Ἀπριλίου.

Ὑπάρχει τάχα ἀνάγκη νὰ τὸ ἐπαναλάβωμεν καὶ ἡμεῖς; Τὴν δικαιοσύνην τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ τρία τέταρτα ἄνευ ὑπερβολῆς, τὴν μαστίζει ἡ πληγὴ τῶν ἐκ συναλλαγματικῆς δικῶν μὲ τὰς γνωστὰς ἀηδεῖς ἐνστάσεις τῆς ἀνηλικότητος καὶ τῆς γνησιότητος τῆς ὑπογραφῆς καὶ μὲ τὰς γνωστοτέρας αἰτήσεις περὶ παρατάσεων, τὰς προκαλούσας κατὰ τὸ πλεῖστον τετράδα ἀποφάσεων παρεμπιπτουσῶν καὶ μὲ τὸ δικονομικόν μας σύστημα ὅπερ ἔχει πλουτίσει μὲ δύναμιν ἀνασταλτικὴν τὸ μέσον τῆς ἐφέσεως καὶ ὅταν αὕτη ἀπευθύνεται κατὰ παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ διαφορὰ εἶνε ἐμπορική. Ἡ πληγὴ δὲ αὕτη καθίσταται κατὰ κυριολεξίαν ἀνίατος, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ δικαστήριά μας, εἴτε ἐξ ἀνεπαρκείας ἀριθμοῦ δικαστῶν, εἴτε καὶ ἐκ ποιοτικῆς ἀνεπαρκείας, μετέτρεψαν τὴν διαδικασίαν ἁπασῶν τῶν ὑποθέσεων εἰς γραπτὴν ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔκτακτον καταβάλλουσι φιλοπονίαν περὶ τὴν ἔκδοσιν προπαρασκευαστικῶν καὶ παρεμπιπτουσῶν ἐν γένει ἀποφάσεων διὰ πᾶν ἐν γένει

ζήτημα ὅπερ ἀμέσως θὰ ἐλύετο ἂν ἡ διαδικασία ἐγένετο προφορικῶς. Ὑπάρχει τρόπος ὅπως ἀνδρικώτερον ἀντικρύσωμεν τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἥτις δὲν γεννᾷ τοὺς καγχασμοὺς μόνον τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, ἅτινα κατ' ἀνάγκην προέρχονται εἰς ἐμπορικὰς μεθ' ἡμῶν συναλλαγὰς καὶ κατὰ σκληροτέραν ἀνάγκην ἐμπλέκονται εἰς τὰ δικονομικὰ δίκτυα τῶν ἐκ συναλλαγματικῆς δικῶν, ἀλλὰ καὶ διαμαρτυρίας καὶ παραστάσεις καὶ ἀπειλὰς ἑτεροδικίας;

Εἷς ἐκ τῶν τρόπων θὰ ἦτο ἡ μεταβολὴ ἡ ριζικὴ τοῦ δικονομικοῦ μας συστήματος καὶ ἡ κατ' ἄλλον τρόπον διαρρύθμισις τῆς διαδικασίας τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων ἢ τοὐλάχιστον τῶν ἐκ συναλλαγματικῆς διαφορῶν. Ἀτυχῶς διὰ μεταρρυθμίσεις ριζικὰς δὲν ἠνδρώθημεν ἀκόμη. Ἀνάγκη ἄρα θεραπείας ἐκ τῶν ἐνόντων. Θεραπεία δὲ τοιαύτη ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εἶνε ἡ νομοθετικὴ ἀναγνώρισις ὡς τίτλου ἐκτελεστοῦ τῆς συναλλαγματικῆς. Ὅταν κράτη ἄλλα, ἔχοντα διαρρυθμίσει τὰ τῆς δικαιοσύνης αὐτῶν κατὰ τρόπον ἀσυγκρίτως τελειότερον ἡμῶν, ἢ εὑρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀσπασθῶσι τὸν θεσμὸν τοῦτον ἢ ἔκριναν αὐτὸν σκοπιμώτερον, δὲν βλέπομεν ἐκ τίνος λόγου ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς νὰ δεικνυώμεθα διστακτικοί.

Ἐκ τῆς σήμερον περατουμένης μελέτης τοῦ ὑφηγητοῦ τοῦ Ἐμπορικοῦ δικαίου κ. Ἠλία Ἀναστασιάδου, ἣν ἐν ἑτέρᾳ στήλῃ παραθέτομεν, οὐδεὶς πιστεύομεν ὅτι δύναται νὰ μείνῃ ὁ ἀμφιβάλλων ὅτι ἡ καινοτομία εἶνε ἐπιβεβλημένη. Ὁ ἐμπορικὸς σύλλογος Πατρῶν ὑπέδειξε πρὸ μηνὸς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην διὰ τοῦ ἐγγράφου τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς ἐδημοσιεύσαμεν. Καινοτομίαι ὅμως εἰς κράτη ὅπως τὸ ἰδικόν μας δὲν ἐπιτυγχάνονται δι' ἐγγράφων ἁπλῶν. Ἐπιβάλλονται. Οἱ ἔμποροι δὲ ἀποτελοῦσι καθ' ἡμᾶς μίαν ἐκ τῶν τάξεων ἐκείνων, ἧς τὴν ἐπιβολὴν ἀμεσώτατα αἰσθάνεται πᾶσα Κυβέρνησις ἢ ὅπερ ταὐτὸν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία.

ΠΟΙΝΙΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΙ

Καθ' ὃν χρόνον ἐν Γαλλίᾳ γίνεται σκέψις περὶ ἐφαρμογῆς καὶ αὐτόθι τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ κρατουσῶν σωματικῶν ποινῶν, ἐν Ἰταλίᾳ δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1908 τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὸν ὑπουργὸν, ὅπως, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν αὐτόθι ψηφισθέντων μέτρων ὑπὲρ τῶν *ἐγκαταλελειμμένων καὶ τῶν ἐγκληματούντων παίδων*, εἰσαχθῶσιν οἱ ἀγγλικοαμερικάνικοι θεσμοὶ *τῆς ὑπὸ ἐπιτήρησιν ἐλευθερίας* καὶ τοῦ *Δικαστηρίου τῶν παίδων* (ἀποτελουμένου ἐξ ἰατρῶν, φιλανθρώπων κλπ. πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διὰ κοινωνικῶν, οὐχὶ ποινικῶν, μέσων καταπολεμήσεως τῆς εὑρέως διαδεδομένης παιδικῆς ἐγκληματικότητος) ἔν τινι ἀμερικανικῇ πολιτείᾳ ἐτέθη ἐν ἐφαρμογῇ μία ἐκ τῶν τολμηρῶν ἐκείνων προτάσεων τῆς ἐγκληματικῆς ἀνθρωπολογίας, αἵτινες, ἐκ πρώτης ὄψεως, δὲν φαίνονται προωρισμέναι νὰ ἀναβιβασθῶσιν εἰς τὴν περιωπὴν νόμου.

Ἡ Βουλὴ τῆς πολιτείας Indiana, ὁρμηθεῖσα ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ κληρονομικότης σπουδαῖον ἀποτελεῖ παράγοντα τῆς διαδόσεως τῆς ἐγκληματικότητος, τῆς παραφροσύνης καὶ τῶν διανοητικῶν ἀσθενειῶν, καθ' ὅλου, ἐψήφισε τὸν δε τὸν νόμον.

«... Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου τούτου, ἐν πᾶσι τῆς πολιτείας ταύτης τοῖς καταστήμασιν, ἔνθα εὑρηνται ἐγκεκλεισμένοι ἐγκληματίαι ἀδιόρθωτοι, παράφρονες, ἐξησθενημένοι τὸν νοῦν, ἡ διοίκησις θέλει παραλαμβάνῃ, πλὴν τοῦ συνήθους ἰατροῦ τοῦ ἱδρύματος, δύο δεδοκιμασμένους χειρουργοὺς, ἀνεγνωρισμένης ἱκανότητος, οἵτινες ὀφείλουσιν, ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ ἀρχιάτρου τοῦ καταστήματος, νὰ ἐξετάζωσι τὴν σωματικὴν καὶ διανοητικὴν κατάστασιν τῶν ἐγκεκλεισμένων, οὓς θέλει ὑποδεικνύει αὐτοῖς ὁ διευθυντὴς καὶ οἱ ἰατροὶ τοῦ καταστήματος».

Ὅταν ἐν συμφωνίᾳ τῆς τεχνικῆς ταύτης ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ διευθυντοῦ, θέλει ἀναγνωρισθῇ ὅτι δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἐπιτραπῇ τῷ κρατουμένῳ ἡ τεκνοποίησις, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδεμία ὑπάρχει ἐλπὶς βελτιώσεως τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, οἱ χειρουργοὶ θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα, ὅπως ἐμποδίσωσι τὴν τεκνοποίησιν, νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐγχείρησιν, ἥτις, κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν, ἔσεται ἡ ἀσφαλεστέρα καὶ δραστικωτέρα. Οὐχ ἧττον ἡ ἐγχείρησις δὲν θὰ ἐπιτελῆται εἰμὴ ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἀδιόρθωτον ἢ ἀθεράπευτον ἔχει ἀναγνωρισθῇ».

Ἡ καθιέρωσις τοῦ νομοθετήματος τούτου ἀποτελεῖ μίαν ἐπὶ πλέον ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι αἱ σύγχρονοι ποινικαὶ νομοθεσίαι, ἀποβάλλουσαι τὸν νομικὸν σχολαστικισμὸν, καθίστανται, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνθρωπολογικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν διδασκαλιῶν, ὁσημέραι πρακτικώτεραι οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐγκαταλείπουσι προσέτι καὶ τὸν ἄτοπον ἐκεῖνον ἐν τῷ Ποιν. Δικαίῳ αἰσθηματισμὸν, ὅστις οὐ μικρὸν πρόσκομμα ἀποτελεῖ ἐν τῇ κοινωνικῇ, ἐναντίον τῆς ἐγκληματικότητος, ἀμύνῃ, ἥτις δέον νὰ ᾖ ὁ μόνος τῶν ποινικῶν συστημάτων σκοπός.

Ἀπέχων τοῦ νὰ ἐκφέρω προσωπικὴν γνώμην περὶ τῆς ἀνωτέρω καινοτομίας, τουθ' ὅπερ θὰ μὲ ἐξώθει εἰς μακρὰς ἀναπτύξεις, σημειῶ ὅτι, ἐφ' ὅσον γνωρίζω, τὴν ἰδέαν τοῦ εὐνουχισμοῦ τῶν ἀδιορθώτων καὶ εἰς ἰσόβια δεσμὰ καταδικαζομένων ἐγκληματιῶν, ὑπέβαλε τὸ πρῶτον ὁ Γάλλος ἰατρὸς Servier, ὡς μέτρον συμπληρωματικὸν ἐπὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς διὰ τῆς τῶν ἰσοβίων δεσμῶν (πρβ. Archives d'anthropologie crim: 12 Mars 1901 p. 129—141).

Διὰ τὸ πρωτότυπον καὶ σχετικὸν τῆς ἰδέας, σημειῶ καὶ τὴν ἑξῆς πρότασιν, γενομένην πρό τινος παρ' Ἰταλοῦ ποινικολόγου καὶ βουλευτοῦ, ἥτις ὅμως, ὡς ὡς ἐκ τῶν λίαν εὐνοήτων πρακτικῶν αὐτῆς ἀτοπημάτων, εὐλόγως δὲν ἐγένετο μέχρι τοῦδε ἀποδεκτὴ, παρ' ὅλον τὸ κατὰ θεωρίαν βάσιμον αὐτῆς.

Ὁ ποινικολόγος οὗτος, λαβὼν ὑπ' ὄψει, ἐκ τῆς παρακολουθήσεως τοῦ βίου τῶν εἰς μακροχρονίους σχετικῶς ποινὰς καταδεδικασμένων, ὅτι ἡ τούτων ἀναγκαστικὴ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς κορέσεως τῶν γεννητικῶν ὁρμῶν, ἐξωθεῖ εἴς τε τὰς ἐκφυλιστικὰς παρὰ φύσιν ἀσελγείας καὶ τὸν ὡσαύτως ἐκφυλιστικὸν αὐνανισμὸν, ἐπὶ ζημίᾳ τῶν τε ἀτόμων καὶ τῆς κοινωνίας, εἰς οὓς τοὺς κόλπους ἤθελον ἐπιστρέψει οἱ τέως κατάδικοι, προέτεινεν ὅπως δαπάναις τοῦ Κράτους χορηγῶνται τοῖς εἰς προσκαίρους καὶ σχετικῶς μακρὰς ποινὰς καταδικασθεῖσι τὰ μέσα τῆς ἐπὶ τὸ φυσιολογικώτερον δράσεως... τῆς γεννητικῆς αὐτῶν συσκευῆς.

Φαντάσθητε νῦν, δικηγόρον τινὰ τοῦ μέλλοντος, ἀγωνιζόμενον οὐ μόνον ἵνα μὴ ἀποβῇ ὁ πελάτης αὐτοῦ θλαδίας, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐξασφαλισθῶσιν αὐτῷ, δαπάναις τοῦ Κράτους, τὰ ἔξοδα τῆς τοῦ ὑλικοῦ ἔρωτος λατρείας...

Κέρκυρα, Ἀπρίλιος 1908.

Π. ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ κ.κ. ΔΙΚΗΓΟΡΟΥΣ

Ἡ «Δικαιοσύνη» ἥτις ὡς κύκλον ἀναγνωστῶν ἔχει πάντας τοὺς δικηγόρους καὶ τοὺς μετὰ τῶν δικαστηρίων ἐπαγγελματικῶς ἢ ἄλλως συνδεομένους, εἶνε προφανῶς τὸ μοναδικὸν ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ἐπιβάλλεται νὰ γίνωνται αἱ ἐπὶ διαζυγίων, αἰτήσεων περὶ χωρισμοῦ κτημάτων κλπ. ὁριζόμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου δημοσιεύσεις. Περιττὸν ἐπίσης νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι τὸ ὄργανον τοῦτο τῶν δικηγόρων κυρίως, πᾶν ἄλλο ἢ κερδοσκοπικὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει, τούτου δ' ἕνεκα ἀναλαμβάνει πᾶσαν ἐν γένει τοιαύτης φύσεως δημοσίευσιν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς συνήθους τιμῆς.

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Συμφωνότατος

Οἱονεὶ εἰς ἀπάντησιν τῶν ὅσων εἰς προηγούμενα φύλλα ἐγράψαμεν περὶ τῆς μὴ ἐνημερότητος τῶν πινακίων τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, πλὴν τοῦ τῶν Ἐφέσεων, ἐλάβομεν ἁρμοδιώτερον τὴν πληροφορίαν, ὅτι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ γεγονὸς ὅτι ἐκφωνοῦνται πρὸς συζήτησιν ὑποθέσεις ἐγγεγραμμέναι κατὰ Σεπτέμβριον ἢ Ὀκτώβριον, ὑφίσταται τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἐργασία τοῦ Πρωτοδικείου κατὰ τὴν λήξασαν πρώτην τριμηνίαν τοῦ ἔτους 1908 εἶνε κατὰ τὰ δύο τρίτα περίπου ἀνωτέρα τῆς ἐργασίας τῆς πρώτης τριμηνίας τοῦ παρελθόντος ἔτους, καθότι πέρισυ μὲν κατὰ τὴν πρώτην τριμηνίαν ἐδημοσιεύθησαν 1531 ἀποφάσεις, ἐνῷ κατὰ τὴν λήξασαν τριμηνίαν αἱ δημοσιευθεῖσαι ἀποφάσεις ἀνέρχονται εἰς 2404, ἤτοι ἀριθμητικῶς ἀνώτεραι κατὰ 873 ἀποφάσεις. Τὸ φαινόμενον εἶνε ὄντως εὐοίωνον, μαρτυρεῖ δὲ τὴν ἐργατικότητα τῶν δικαστῶν μας καὶ δικαιολογεῖ τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν ἐκείνας δι' ὧν οὐδὲν ἄλλο ἐσκοπεῖτο ἢ νὰ ὑποδειχθῇ ὅτι ἀνωτέρα τις προσπάθεια, δι' ἧς θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ σχετικὴ τῶν πινακίων ἐνημερότης, εἶνε ἀπαραίτητος. Συμφωνοῦμεν ἄρα πληρέστατα καὶ καταλήγομεν καὶ πάλιν μὲ τὴν εὐχὴν ὅπως καὶ ἡ δευτέρα τριμηνία σημειώσῃ τὴν αὐτὴν ἐργατικότητα.

Ἐκκρεμεῖ

Ἂν μὴ εἴχομεν ὑπ' ὄψιν μακρὸν παρελθόν, ἠθέλομεν τολμήσῃ, νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν κ. Πρωθυπουργόν, Ὑπουργὸν δὲ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἑπομένως Ὕπατον τῆς Στρατιωτικῆς Ἱεραρχίας καὶ Δικτάτορα τῆς Στρατιωτικῆς Δικαιοσύνης, νομίζει ὡς ἐπιτρεπόμενον ὑπὸ τῆς στοιχειώδους ἐντροπῆς νὰ μείνωμεν ἐπὶ μακρὸν ἐστερημένοι τοῦ ἐπισήμου πορίσματος περὶ τῶν συμβάντων ἐν Κερκύρᾳ μεταξὺ ἑνὸς ἀξιωματικοῦ καὶ ἑνὸς δημοσιογράφου. Καὶ θὰ ἐξακολουθήσωμεν ἐπὶ μακρὸν ἔτι ν' ἀναγιγνώσκωμεν εἰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος ὑπῆρξεν ἐλεεινῶς ἄνανδρος καὶ χυδαιότατα δολοφόνος; Καὶ θὰ μένωσιν ἀτιμώρητοι οἱ τοιαῦτα πράξαντες, ἢ οἱ τοιαῦτα γράφοντες; Βεβαίως ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι ἦτο πλέον ἢ δυνατὸν — ἦτο ἐπιβεβλημένον — νὰ ἔχῃ προχωρήσει ἂν μὴ ἤδη περαιωθῇ ἡ ἀνάκρισις. Ἀλλά, φεῦ! καὶ βεβαίως πιστεύομεν, ὅτι καὶ μετὰ μῆνας ἀκόμη θὰ μᾶς ἀπαντῶσιν «**ἡ ὑπόθεσις ἐκκρεμεῖ!**» Καὶ μὲ τὴν κακόζηλον ταύτην λέξιν σκεπάζονται καὶ κατακαλύπτονται ἀναρίθμητα φρικαλέα ἐγκλήματα εἰς τὸν ἄμοιρον αὐτὸν τόπον. Ἐκκρεμεῖ τοῦτο, ἐκκρεμεῖ ἐκεῖνο, ἐκκρεμεῖ τὸ ἄλλο· καὶ ὅμως πρέπει κάποιος νὰ κρεμασθῇ, κ. Πρωθυπουργέ.

Τὸ ἐντελῶς ἀξιοθρήνητον καὶ μᾶλλον ἀπελπιστικὸν εἶνε ὅτι καὶ οἱ δημοσιογραφικοὶ πάταγοι καὶ αἱ ἐξεγέρσεις τῆς Κοινῆς Γνώμης ἔχασαν τὴν σημασίαν των. Ἀγνοοῦμεν π.χ. ἂν καὶ οἱ μὲν καὶ αἱ δὲ ἐξεμάνησαν περισσότερον παρὰ κατὰ τὴν δολοφονίαν τῆς Μαυρομιχάλη, τὸν φόνον τῆς Βαμβακᾶ, τὸ σκάνδαλον τῶν πυροβόλων, ἤδη δὲ κατὰ τὰ ἐν Κερκύρᾳ συμβάντα. «**Ἐκκρεμοῦσι!**» μᾶς ἀπαντῶσι καὶ θὰ μᾶς ἀπαντῶσιν. Αὐτὴ εἶνε ἡ Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη, τὴν ὁποίαν πρὸ μηνῶν ἔπτυσε κατὰ πρόσωπον εἷς δημοσιογράφος, δεχόμενος ἔπειτα ὑποκλινεστάτους τοὺς κυριωτάτους ἀντιπροσώπους αὐτῆς.

Παρελθόντα μεγαλεῖα

Θὰ εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις περὶ Πλημμελειοδικείου. Πολὺ ὀλίγας. Διότι ἐνταῦθα δὲν ἀρκεῖ ὁ χῶρος, παρὰ μόνον ὅπως θίξωμεν ζήτημά τι. Νομίζομεν, ὅτι δὲν εἶνε ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ χρόνου, ἥτις ἐπιβάλλει ὁλοκλήρως τὴν ἠλεκτρικὴν ταχύτητα τῆς διαδικασίας. Ὥραν ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὁρίζουσι τὰ κλητήρια θεσπίσματα καὶ αἱ κλήσεις τῶν μαρτύρων τὴν 8ην π. μ. νομίζομεν. Κάτι δὲ λέγει ὁ Ὀργανισμὸς τῶν Δικαστηρίων, ὅταν καταντᾷ ν' ἀρχίζῃ ἡ συνεδρίασις τὴν 10ην καὶ οὐχὶ σπανίως πέραν αὐτῆς. Καὶ μία ἄλλη διάταξις δὲ τῶν ὑποθέσεων, δικαζομένων π. χ. τῶν ἀνακοπῶν πρὸ τῶν πρωτοεισάκτων, φρονοῦμεν, ὅτι θὰ καθίστα δυνατὴν τὴν μετὰ μείζονος ὀρέξεως ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἐπιμελεστέραν ἔκδοσιν τῶν ἀποφάσεων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ δοκιμασθῇ καὶ νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τέλους μία ἄλλη μέθοδος ἐν τῇ διαδικασίᾳ. Ἡ ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν κρατοῦσα δὲν εἶνε ἀνεκτή· αἱ δὲ δικαιολογίαι δὲν ἔχουν κῦρος ἐφ' ὅσον δὲν δοκιμάζομεν διάφορα μέτρα.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων, δὲν διστάζομεν καὶ ἔχομεν ὅλον τὸ θάρρος νὰ τὸ εἴπωμεν, ὅτι οἱ κ.κ. Προεδρεύοντες δὲν προσέχουν πάντοτε, ὅταν πρόκειται νὰ συμπληρώσουν τὸ δικαστήριον. Τὰ εὐκόλως ἐννοούμενα παραλείπονται.

Ἐντροπὴ

Ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἔλεγέ τις ἡμῖν περὶ συμβαινόντων εἰς Εἰρηνοδικεῖα, οὐδόλως ἡμεῖς θὰ ἐθεωροῦμεν ὑπευθύνους τοὺς Εἰρηνοδίκας, δυστυχεῖς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους κρατεῖ ἀπὸ τὸν λαιμὸν ὁ τελευταῖος ἐκλογεὺς τοῦ κλεινοῦ Βασιλείου. Ἀκόμη περισσότερον δὲν θεωροῦμεν αὐτοὺς ὑπευθύνους διὰ τὴν σαθρότητα τῶν Εἰρηνοδικειακῶν καταστημάτων καὶ τὴν οἰκτρὰν πενιχρότητα τῶν ἐν αὐτοῖς ἐπίπλων. Ἀλλ' ὅταν τὰ καταστήματα ταῦτα γέμωσιν ἀκαθαρσιῶν προσθέτων, εἶνε ἀδικαιολόγητοι. Ὅταν τὰ μετὰ τὸ σάρωμα σκύβαλα (*τὰ σκουπίδια*) ῥίπτωνται ὄπισθεν τῆς **Ἕδρας,** εἶνε ἐντροπὴ οὐχὶ πλέον διὰ τὸν ὑπάλληλον, ἀλλὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος αὐτὰ μόνα· ἐπιφυλασσόμεθα ἐν καιρῷ νὰ ἐπανέλθωμεν ἐκτενέστερον ἐπὶ τῆς παραστάσεως τῆς παρ' ἡμῖν Δικκιοσύνης.

Παλαιῶν ἡμερῶν τὴν εὔκλειαν φέρει εἰς τὴν μνήμην μας, μία σημείωσις τοῦ Ἀστυνομικοῦ δελτίου τῆς προχθὲς καθ' ἣν: «συνελήφθησαν οἱ Γ. Ρουμπῆς καὶ Ἀργ. Τσαπραλῆς, οἱ ὁποῖοι ἀφήρεσαν τὰ θυρόφυλλα τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Προαστείου οἰκίας, ἵνα ἐξαναγκάσουν τὴν κατοικοῦσαν ἐν αὐτῇ Ἀγγελικὴν Χαρίτου ὅπως ἐκκενώσῃ τὴν οἰκίαν ταύτην.»

Ἀναμφίβολον ὅτι οἱ συλληφθέντες εἶνε οἱ ἰδιοκτῆται τῆς οἰκίας, ἡ δὲ ἀδικηθεῖσα μισθώτρια ταύτης ἐκ τῆς κατηγορίας τῶν μετὰ δυσχερείας ἐμπιπτόντων εἰς τὰ δίκτυα τοῦ περὶ ἐξώσεως νόμου, διότι ἡ μίσθωσις θὰ εἶχε προφανῶς συνομολογηθῆ ἀγράφως. Τοιουτοτρόπως, χάρις εἰς τὰς νομοθετικὰς ἀτελείας, μετατρέπονται δύο ἀστοὶ εἰς ἐγκληματίας, ἁπλῶς καὶ μόνον διότι ἐπεζήτησαν νὰ προστατεύσουν τὴν ἰδιοκτησίαν των.

Τὸ τὶ ἀλλαχοῦ γίνεται ἐπὶ τοιούτου εἴδους περιπτώσεων τὸ γνωρίζομεν ὅλοι, χωρὶς καὶ νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τὸ εἰσαγάγωμεν. Τὰς μικροδιενέξεις αὐτάς, τὰς ἐκ τῶν μικρομισθώσεων, τὰς λύει ἡ ἀστυνομία διὰ διαδικασίας συνοπτικωτάτης. Ἡ ἀστυνομία ὅμως ἡ ὅπως ἀλλαχοῦ εἶνε διωργανωμένη.

ΠΟΙΗΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΔΙΚΑΣΤΟΥ

Φαίνεται ὅτι ἡ Δικαιοσύνη ἔχει τὸν ἀτυχῆ κλῆρον νὰ προκαλῇ πανταχοῦ τὰς μεψιμοιρίας, εἴτε ἐν Ἑλλάδι ἀσκεῖ τὸ θεῖον ἔργον της εἴτε ἀλλαχοῦ. Καὶ κατὰ πόσον ἡμεῖς εὐλογώτερον δικαιούμεθα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ῥηγνύωμεν τὰς περιφήμους κραυγὰς τῆς διαμαρτυρίας, δὲν εἶνε τοῦ παρόντος. Τὸ φαινόμενον ὅμως τοῦτο ἐξήγειρε τὰ νεῦρα τοῦ ἐν Limburg τῆς Βαυαρίας προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν de Niem, ὅστις ἀναλαμβάνει νὰ καταστῇ ἀπολογητὴς ταύτης, δι' ἄρθρου ὅπερ δημοσιεύεται ἐν τῷ τεύχει τῆς 15 Ἀπριλίου τῆς ἐν Βερολίνῳ «Ἐφημερίδος τῶν Νομικῶν» ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον «Ποίησις καὶ πραγματικότης», ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν σκέψεις τινὰς ἰδιορρύθμους καὶ ἄλλας ἀρκετὰ πειστικάς.

⁂

Ὁ Treitschke εἶπεν ἄλλοτε ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ θέλωσί τι σοβαρῶς οἱ Γερμανοί, χωρὶς συγχρόνως νὰ θέλωσι καὶ τὸ ἀντίθετον! Ἡ πνευματώδης αὕτη παρατήρησις ἔρχεται πάντοτε εἰς τὴν μνήμην παντὸς ὅστις ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν γίνεται ἀναγνώστης ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῶν ἀτελευτήτων μεμψιμοιριῶν περὶ τῶν ἀτελειῶν τῆς Γερμανικῆς δικαιοσύνης, ὡς καὶ τῶν πορισμάτων τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν περὶ τῶν ἐπενεκτέων μεταρρυθμίσεων. Τί δὲ γράφεται καὶ τί συζητεῖται καὶ πόσα δὲν καλεῖται νὰ προλάβῃ καὶ νὰ θεραπεύσῃ ἡ δύσμοιρος Πολιτικὴ Δικονομία!

⁂

Πρὸ παντὸς ἡ ἀξίωσις ὅλων εἶνε ὅπως ἡ διαδικασία καταστῇ ταχεῖα, καταργηθῇ δὲ τὸ κρατοῦν δικονομικὸν σύστημα, μὲ τὰς προθεσμίας του τὰς ἄνευ τέλους καὶ μὲ τὰ μέσα τὸ τὰ διάφορα, δι' ὧν τόσον εὐρὺ εἰς τὴν στρεψοδικίαν παρέχεται τὸ ἔδαφος. Δὲν ἀρκοῦνται ὅμως εἰς τοῦτο καὶ μόνον. Θέλουν ταχεῖαν δικαιοσύνην, ἀλλὰ συγχρόνως θέλουν καὶ δικαιοσύνην πραγματικήν, ἀπονέμουσαν οὐχὶ κατὰ τύπους τὸ δίκαιον ἀλλὰ κατ' οὐσίαν. Ἂν εἶνε δυνατὸν νὰ συνδυασθοῦν αἱ δύο αὗται ἔννοιαι τοὺς εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν τοιαύτας ῥηγνύουσι κραυγὰς δὲν θέλουν νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ δικαστής, ὁ καλούμενος νὰ ἀνεύρῃ τὸ κατ' οὐσίαν δίκαιον, ἔχει ἀνάγκην καὶ τῆς κρίσεως πραγματογνωμόνων καὶ τῆς ἀντιλήψεως μαρτύρων καὶ τόσων ἄλλων ἅτινα ἀτυχῶς προϋποθέτουσι κατανάλωσιν χρόνου.

⁂

Ἡ αὐτὴ εἰκὼν παρουσιάζεται προκειμένου περὶ τῆς Ποινικῆς Δικονομίας. Δικαιοσύνη ποινικὴ ἐνήμερος, σᾶς λέγουν μὲ στόμφον, εἶνε τὸ πᾶν. Ἀλλά, σᾶς λέγουν συγχρόνως, δικαιοσύνη ἀκριβοδικαία, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰς καταθέσεις παντὸς δυναμένου νὰ βοηθήσῃ ταύτην, μὴ ἀβλεπτοῦσα εἰς τὰς διαμαρτυρίας τοῦ κατηγορουμένου, ἀναγινώσκουσα μετὰ προσοχῆς τὰ ὑπομνήματα τούτου καὶ ἐξονυχίζουσα τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὑποδεικνυόμενα γεγονότα! Ταχέως δὲ ὅλα ταῦτα, διὰ νὰ λήξῃ ἅπαξ διὰ παντὸς ἡ μετέωρος κατάστασις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας διατελεῖ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τόσον σοβαρὰν ἡ ὑπόληψις ἑνὸς πολίτου, φέροντος τὸ στίγμα τοῦ ὑποδίκου.

⁂

Ὁ ἀκούων τὰς τοιούτου εἴδους διαμαρτυρίας θὰ ὑποθέσῃ ὅτι οἱ ὀπαδοὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἠλεκτρικῆς ταχύτητος ἐν τῇ δικαιοσύνῃ, θὰ εἶνε τοὐλάχιστον κεκηρυγμένοι πολέμιοι παντὸς ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν ἐπιβράδυνσιν τοῦ ἔργου αὐτῆς. Καὶ ὅμως πλανᾶται τοῦτο πιστεύων. Οἱ νεωτερισταὶ οὗτοι, οἱ ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς καινοτομιῶν ἐν ταῖς δικονομίαις, συντελουσῶν εἰς τὴν ταχεῖαν τοῦ δικαίου ἀπονομήν, ἔχουν συγχρόνως ὑψώσει καὶ τὴν σημαίαν τῆς διαπλάσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως καθ' ἁπασῶν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ὡς καὶ τῆς διαμορφώσεως καὶ τρίτου βαθμοῦ δικαιοδοσίας ἐν ταῖς πολιτικαῖς διαφοραῖς!

⁂

Μετὰ τὸ ζήτημα τῆς ταχύτητος περὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἐν τῷ ὁποίῳ διασταυροῦνται αἱ ἀντιφατικώτεραι τῶν ἐννοιῶν καὶ τὰ ἀμειλίκτως συγκρουόμενα πρὸς ἄλληλα ἐπιχειρήματα, ἕπεται τὸ ζήτημα τῶν δαπανῶν ἃς τὸ κράτος ἀπαιτεῖ ὅπως ἀπονείμῃ τὸ δίκαιον καὶ τῶν ποσῶν ἅτινα τὸ αὐτὸ κράτος διαθέτει πρὸς ἀμοιβὴν τῶν δικαστῶν. Ὁμόφωνοι δὲ καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ αἱ κραυγαί. Δικαιοσύνη προσιτὴ εἰς πάντας πρέπει νὰ εἶνε τὸ ἰδεῶδες πάσης Πολιτείας, ἥτις συγχρόνως πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς ἰδεῶδες τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν πλουσιοπαρόχως ἀμοιβὴν τῶν δικαστῶν της. Ἀμφότεραι αἱ ἔννοιαι ἔξοχοι ὡς τοιαῦται. Πῶς ὅμως εἶνε δυνατὸν νὰ λάβουν σάρκα; Ὀρθότατον ὅτι ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ εἶνε προσιτὴ εἰς πάντας, καίτοι ἐν ταῖς λεπτομερείαις ἠδύνατό τις νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ τὸ ἀντίθετον, διότι ἡ εὐχέρεια τοῦ προσφεύγειν εἰς τὸν δικαστὴν ὑποθάλπει τὴν ἀνάπτυξιν διαφόρων κακῶν ἕξεων καὶ ἐλαττωμάτων παρὰ τῷ λαῷ, κατὰ τίνα ὅμως τρόπον θὰ ἐπαρκέσῃ τὸ Κράτος, ἐὰν αὐτὸ ἀποκλειστικῶς ἐπιβαρυνθῇ μὲ τὴν ἀμοιβὴν τῶν πραγματογνωμόνων καὶ τὴν συντήρησιν εὐπρεπῶν δικαστικῶν καταστημάτων καὶ τὴν πληρωμὴν τόσων μισθῶν εἰς τοὺς διαφόρους δικαστικοὺς ὑπαλλήλους; Πάντα ταῦτα καὶ τόσα ἄλλα εἶνε ἀδιάφορα εἰς τοὺς νεωτερίζοντας, οἵτινες εὐθὺ πρὸς τὴν πρόοδον βαίνοντες, ἀβλεπτοῦσιν ἂν οἱ παρεμβαλλόμενοι σκόπελοι εἶνε ἀνυπέρβλητοι.

⁂

Καὶ μὲ τὸ ὕφος αὐτὸ ὁ Γερμανὸς δικαστὴς ἀναλύει ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς διαφόρους θεσμοὺς καὶ ἀνευρίσκει μυρίας ὅσας ἀντιφάσεις εἰς ἃς περιπίπτουν οἱ ἐπιζητοῦντες τὴν ἀθρόαν εἰσαγωγὴν τῶν μεταρρυθμίσεων ἐν ταῖς δικονομίαις, προσπαθῶν οὕτω νὰ πείσῃ ὅτι ἡ λάμψις ἣν διαχέει πᾶσα πρότασις περὶ καινοτομιῶν εἶνε τόση, ὥστε τυφλόνει τοὺς μὴ εὑρισκομένους ἐντὸς τῶν πραγμάτων καὶ καθιστᾷ τούτους ἀνικάνους νὰ διαγιγνώσκωσι καὶ τὰ μειονεκτήματα ἅτινα πᾶσα καινοτομία σύρει ὄπισθέν της.

Εὐτυχῶς ἢ ἀτυχῶς ἡμεῖς δὲν τρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἐπηρεασθῶμεν ἀπὸ τὰς σκέψεις ταύτας, διότι σπανιώτατα μᾶς ζαλίζουν αἱ μέριμναι περὶ καινοτομιῶν.

Περίληψις

Τῆς ὑπ' ἀριθ. 334 τοῦ 1908 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν ἐκδοθείσης ἐπὶ διαφορᾶς τοῦ ἐκκαλοῦντος Νικολ. Πετράκου κατοίκου Ἀθηνῶν μὴ παραστάντος, καὶ τῆς ἐφεσιβλήτου Ἰωσηφίνης Ἀντωνίου, κατοίκου Ἀθηνῶν, παραστάσης διὰ τοῦ πληρεξουσίου της δικηγόρου Τ. Ι. Συνεσίου.

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐκκαλοῦντος.

Ἀπορρίπτει ὡς ἀνυποστήρικτον τὴν προκειμένην ἔφεσιν αὐτοῦ κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1,022 [1907] ἀποφάσεως τοῦ Β' Βορείου Εἰρηνοδικείου Ἀθηνῶν ἣν ἐπικυροῖ, καὶ

Καταδικάζει τὸν ἐκκαλοῦντα εἰς τὰ τῆς ἀντιδίκου του ἔξοδα ἐκ δραχ. δέκα ὀκτὼ καὶ τὰ τέλη.

Ἐκρίθη ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀθήναις τῇ 6ῃ Ἰανουαρίου 1908.

Ὁ προεδρεύων Ὁ ὑπογραμματεὺς
Ι. Καφόπουλος Δ. Δαμιανὸς

Ἀκριβὴς περίληψις.

Ἀθῆναι 9 Φεβρουαρίου 1908.

Ὁ πληρεξ. δικηγόρος τῆς ἐφεσιβλήτου
Τάσσος Ι. Συνέσιος.

Ἡ συνδρομὴ τῆς «Δικαιοσύνης» διὰ τὸ τρέχον δικαστικὸν ἔτος ὅπερ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ πρώτου Σαββάτου τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ λήγει τὸ τελευταῖον Σάββατον τοῦ Ἰουνίου, ὡρίσθη εἰς δραχμὰς 7.50, δύναται δὲ νὰ καταβληθῇ καὶ εἰς δύο δόσεις ἐκ δρ. 4.

Ἀριθ. 18,195.

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν εἰκοστὴν τετάρτην (24) Μαρτίου 1908 ἐννεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 4 μ. μ. ὁ ὑποφαινόμενος δικαστ. κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν Γεώργ. Ἀργυρόπουλος τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου κ. Ἠλ. Χαριτάτου πληρεξουσίου τῆς Ἀννέτας Ἰω. Δεσίπρη τὸ γένος Νικολ. Μαραγκοῦ, κατοίκου Ἀθηνῶν, μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν τὴν ἀπὸ 20 Μαρτίου ἐ.ἔ. γνωστοποίησιν ἀπευθυνομένη ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς σύζυγόν της Ἰω. Ἀλεξ. Δεσίπρην ἔχουσαν ὡς ἑξῆς: «Γνωστοποιῶ τῷ ἀντιδίκῳ ὅτι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐπιβληθέντος μοι θέματος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1436 [1908] ἀποφάσεως τῶν ἐν ἀθήναις Πρωτοδικῶν θέλομεν κλητεύσει καὶ ἐξετάσει ἐνώπιον τοῦ διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁρισθέντος εἰσηγητοῦ, καθ' ὃν χρόνον καὶ τόπον ἡ ἄνω ἀπόφασις ὁρίζει, τοὺς ἑξῆς μάρτυρας' 1ον) Στέφ. Πρέκαν, καφεπώλην, 2ον) Ἰω. Στεφανίδην, ἀπόστρατον ὑπαξιωματικὸν καὶ 3ον) Δημ. Ρωμάνον, μάγειρον, ἅπαντας κατοίκους Ἀθηνῶν, καλῶ δὲ τὸν ἀντίδικον, ὅπως παρασταθῇ κατὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν καὶ πρὸς περαιτέρω τῆς ὑποθέσεως συζήτησιν μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων.— Ἀνεγνώσθη καὶ ὑπεγράφη.

Ὁ λαβὼν ἀντεισαγγελεὺς **Κ. Δ. Ροΐλος**

Ὁ δικαστ. κλητὴρ Γ. Ἀργυρόπουλος.

Τὸ παρὸν δημοσιευθήτω ἐν τῇ ἐφημερίδι «Δικαιοσύνη» διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Μαρτίου 1908

Ὁ πληρεξ. δικηγόρος **Ἠλ. Τ. Χαριτᾶτος.**

Ἀριθ. 18,196.

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν εἰκοστὴν τετάρτην (24ην) Μαρτίου 1908 ἐννεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 5ην μ. μ. ὁ ὑποφαινόμενος δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν Γεώργ. Ἀργυρόπουλος τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου κ. Ἠλ. Χαριτάτου πληρεξουσίου τῆς Ἀννέτας Ἰω. Δεσίπρη τὸ γένος Νικολ. Μαραγκοῦ, κατοίκου Ἀθηνῶν μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν ἀντίγραφον τῆς ὑπ' Ἀριθ. 1437 ἐ. ἔ. ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς σύζυγόν της Ἰω. Ἀλεξ. Δεσίπρην, καλούμενον κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων καὶ πρὸς περαιτέρω τῆς ὑποθέσεως συζήτησιν.— Ἀνεγνώσθη καὶ ὑπεγράφη.

Ὁ λαβὼν ἀντισαγγελεὺς **Κ. Δ. Ροΐλος**

Ὁ δικαστ. κλητὴρ Γ. Ἀργυρόπουλος.

Τὸ παρὸν δημοσιευθήτω ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκδιδομένῃ ἐφημερίδι: «Δικαιοσύνη» διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Μαρτίου 1908.

Ὁ πληρεξ. δικηγόρος τῆς Ἀννέτας Δεσίπρη
Ἠλ. Τ. Χαριτᾶτος.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ
Ἐξεθδόη τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ δευτέρου τόμου.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
Ἔκδοσις ἕκτη ὑπὸ **Μιχ. Γ. Λιβαδᾶ.**
Συνεπληρώθη τὸ ὅλον ἔργον ἐκ τριῶν τόμων.
Τιμᾶται δραχμῶν 48

ΜΙΧ. ΛΙΒΑΔΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤ. ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
Παράρτημα τῆς ἕκτης ἐκδόσεως τοῦ ἐγχειριδίου τῆς Πολιτ. Δικονομίας Β. Οἰκονομίδου
Τιμᾶται δραχ. 4.

ΠΕΡΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΟΣ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΒΑΘΜΩΝ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ
ΥΠΟ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΡΩΤΟΔΙΚΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Σελίδες 900 εἰς 8ον

Τόμοι τῆς «Δικαιοσύνης» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους πρὸς δραχμὰς 5 τοῦ δὲ δευτέρου πρὸς δραχμὰς 7.50 ἕκαστος·

Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
Δικηγόρου ἐν Ἀθήναις
ΠΕΡΙ ΤΗΣ CONDICTIO INCERT
Τόμοι ἐκ σελ. 168 Δρ. 3

ΠΕΤΡΟΥ Μ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ
Εἰρηνοδίκου ἐν Πάτραις
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐφαρμογήν του.
Τόμοι ἐκ Σελ. 128 Δραχ. 3

ΗΛΙΑ Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ
Δικηγόρου ἐν Ἀθήναις
ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΧΥΡΟΓΡΑΦΩΝ
ἤτοι ἑρμηνεία τοῦ νόμου περὶ Γενικῶν Ἀποθηκῶν
Τιμᾶται δραχ. 5

Π. ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑ
Τόμος Α'·
Πωλεῖται ἐν Ἀθήναις εἰς τὰ κυριώτερα βιβλιοπωλεῖα.
Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν λαμβάνουσι τὸ βιβλίον ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν, ἀποστέλλοντες δραχ. 6 τῷ κ. Σ. Μεϊντάνῃ δικηγόρῳ εἰς Κέρκυραν.

ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΥ
Δικηγόρου ἐν Ἀθήναις
ΟΙ ΜΟΝΑΧΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ
Ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ
Τόμος πρῶτος. Ἡ πρώτη ὀργάνωσις. Οἱ κανόνες τοῦ Μ. Ἀντωνίου, τοῦ Μ. Παχωμίου καὶ τοῦ Μ. Βασιλείου. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ καὶ πολιτικαὶ διατάξεις κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα. Ἡ νομικὴ θέσις τῶν τε μονῶν καὶ μοναχῶν.

Πωλοῦνται ἐν συνόλῳ ἢ χωριστὰ τὰ τὰ ἑξῆς νομικὰ βιβλία καὶ ἀντὶ τῶν σημειουμένων τιμῶν, αἵτινες ἄλλαι μὲν εἰσὶν ἠλαττωμέναι κατὰ τὸ 1)2 ἀπὸ τῆς πραγματικῆς, ἄλλαι δὲ κατὰ 30 0]0 ἔλαττον τῶν ἐν τοῖς καταλόγοις σημειουμένων. Ἅπαντα τὰ βιβλία εἰσὶν καλῶς διατετηρημένα καὶ ἠγγυημένης (ὑπὸ ἔποψιν ὑγιεινὴν) προελεύσεως.

Σ. Μπαλάνου Ἐφημερὶς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς Νομολογίας, τόμ. 13, δεδεμ. δραχ. 90.—
Ἰωαννίδου, Πεῖρα, ὁλόκληρος μετὰ τῶν παραρτημάτων, δεδεμ. δραχ. 40.—
Κ. Πολυγένους, (καθηγ. Πανεπιστ.) Μονογραφία περὶ προικός, 2 τόμ. ἐντελῶς ἀμεταχείριστοι δραχ. 10.—
Κ. Δεμερτζῆ, (ὑφηγ. Πανεπιστημ.) Περὶ τῆς ἀναγκαστικῆς διαδοχῆς παρὰ Ρωμαίοις. 2 τόμ. ἐντελῶς ἀμεταχ. δραχ. 6.—
Corpus juris civilis, ἡ κλασικὴ ἔκδοσις Kriegel, 3 τόμοι δεδεμένοι, αἱ Νεαραὶ εἰσὶν μεταφρασμέναι ἀπέναντι καὶ λατινιστί.
Πανδέκται, τοῦ Ἰουστιανοῦ, μετὰ τῆς μεταφράσεως en régard γαλλιστὶ ὑπὸ Hulot, 7 τόμ. δεδεμένοι. δραχ. 40.—

Ἐπίσης πωλοῦνται καὶ διάφορα ἄλλα Γερμανικὰ καὶ Γαλλικὰ νομικὰ συγγράμματα τῶν ὁποίων τὸν κατάλογον δημοσιεύομεν εἰς τὸ ἑπόμενον φύλλον. Πληροφορίαι παρ' ἡμῖν.

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
Μηνιαῖον Ἐπιστημονικὸν Περιοδικὸν
Ἀρχισυντάκτης καὶ Διευθυντής:
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ
Ἰατρός, νευρολόγος καὶ ψυχίατρος.
Ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις. Ἔτος 7ον·